

Hvad du kan gøre

Hvis du kender til et eller flere voksesteder for gøgeurter eller engblomme, er amtet meget interesseret i at høre om det. Du må meget gerne skrive navnet hvis du ved hvilken gøgeurt der er tale om, men det er ofte vanskeligt at afgøre, og det er ikke nødvendigt at du kender navnet.

Det er især interessant for amtet at få oplyst hvis gøgeurterne eller engblommerne står på et areal som ikke længere afgræsses. Alle oplysninger har dog interesse! Alt hvad du skal gøre er at udfylde skemaet og indsende det. Du kan også indsende dine oplysninger pr. e-mail til adressen klh@vestamt.dk.

Du kan få flere skemaer tilsendt hvis du ønsker det. Du kan også få tilsendt et kort så du kan indtegne det præcise voksested. Så skal du bare huske at oplyse hvilket geografisk område kortet skal dække. Hvis du er interesseret i årligt at vende tilbage til samme sted for at optælle planterne, kan du også anføre det i skemaet. Så får du automatisk tilsendt et skema næste forår.

Til efteråret vil alle interesserede få tilsendt en lille rapport der sammenfatter de foreløbige resultater og erfaringer med „Hold øje med naturen“. I rapporten vil der ikke være nøjagtige angivelser af voksesteder.

Husk i øvrigt altid at sikre dig ejerens tilladelse inden du færdes på privat-ejede arealer !

Porto

Vestsjællands Amt
Natur & Miljø
Alleen 15
4180 Sorø

FOTOS: JAN VESTERHOLT

Hold øje med naturen

Gøgeurter

Gøgeurter hører til orkidéfamilien, og der er flere arter som kan være svære at kende fra hinanden. Orkidéen på billedet hedder maj-gøgeurt. Den bliver normalt op til 40 cm høj og har rødlig blomster med et mønster af små streger og pletter. Bladene ligner tulipanblade og er elliptiske, tilspidsede og glatte. De har typisk mørke pletter.

Maj-gøgeurt vokser i enge på ret næringsrig bund. Her findes også nærtstående arter. På næringsfattig bund kan man finde plettet gøgeurt der har lysere blomster.

Vigtigt: Da gøgeurter er fredede, må de hverken graves op, plukkes eller beskadiges!

Engblomme

Engblomme hører til ranunkelfamilien og har gule blomster der er 2-5 cm brede. Planten bliver normalt op til 50 cm høj. Engblomme kan forveksles med andre medlemmer af ranunkelfamilien. Den kendes fra disse på de næsten kugleformede, lyst gule blomster, og på bladene som er håndsnitdelte, dvs. de består af fem småblade der stråler ud i hver sin retning. Engkabbeleje har derimod udelte blade omtrent med samme form som små åkandeblade.

Engblomme vokser i enge på ret næringsrig bund. Den har tidligere været ret almindelig, men er nu blevet sjælden i store dele af landet.

Vi har brug for din hjælp!

Mange planter, dyr og svampe er i tilbagegang, og nogle er endda i fare for helt at forsvinde fra den danske natur. Hvis vi skal forhindre at naturen bliver fattigere, må vi passe bedre på de steder hvor disse planter, dyr og svampe findes.

I enge kan der være en stor rigdom af forskellige blomsterplanter som er tilpasset afgræsning med kreaturer, heste eller får. Sammen med denne flora findes et stort antal sommerfugle og andre insekter der er afhængige af disse planter. Hvis græsningen hører op i en længere periode, gror arealet gradvis til med høje urter og pilebuske, og de lave og lyskrævende planter forsvinder.

Hvis der i en eng findes engblomme eller gøgeurter, kan man være næsten helt sikker på at der er tale om et værdifuldt naturområde med et rigt plante- og dyreliv. Engang var engblomme og gøgeurter ret almindelige i Danmark, men mange steder er de forsvundet. Derfor er gøgeurter blevet fredet, og engblomme er taget med i den såkaldte gulliste der er en fortegnelse over arter i tilbagegang.

Amtet kender naturligvis allerede mange af de værdifulde naturområder, men langt fra alle. Når amtet får kendskab til at der er behov for pleje af en værdifuld eng, kan der indgås aftaler med ejeren om driften – nogle steder sker det endda med tilskud. Amtet kan også give gode råd om driften.

Det er vigtigt at værdifuld natur ikke går tabt fordi der ikke handles i tide. Fortæl derfor dit amt hvis du ved hvor der findes gøgeurter eller engblomme, og vær på den måde med til at sikre en rig og varieret natur!

Indrapporteringsskema

Art: _____ Antal planter: _____

Stedsangivelse: _____ Dato for observation: _____

_____ Bemærkninger: _____

Arealet afgræsses: ja nej _____

Ønsker kort til indtegnning af voksested

Afsender

Ønsker flere skemaer

Navn: _____

Ønsker at optælle i 2002

Adr.: _____

Ønsker tilsendt „rapport“ over årets observationer

Post.nr. og by: _____

Telefon/e-mail: _____